

FUNKCIONALNA NESPOSORNOST UZROKOVANA BOLOVIMA U LEĐIMA, POPULACIJSKA STUDIJA KOJA UKAZUJE NA VAŽNOST SOCIJALNOEKONOMSKIH FAKTORA (Functional disability due to back pain, a population-based study indicating the importance of socioeconomic factors)

Bol u leđima je na drugom mjestu kao razlog posjeta liječniku i najčešći prvog posjeta reumatologu. On je također glavni uzrok funkcionalnih smetnji i kao uzrok bolovanja radnika nalazi se na drugom mjestu iza bolesti respiratornog sistema. Ipak usprkos takvoj važnosti malo se zna o prognostičkim faktorima nesposornosti uzrokovane bolovima u leđima.

Da bi potvrdili uočenu važnost obrazovnog nivoa i možda socijalnih faktora, autori su nastojali istražiti korelaciju funkcionalnih smetnji zbog bolova u donjem dijelu leđa primijenjujući vitalne statističke pokazatelje.

Ispitivanje je provedeno između 1976. i 1980. godine koje je obuhvatilo 27801 osoba u dobi od 6 mjeseci do 74 god., kao reprezentativni uzorak ukupne populacije Amerike. Od toga 10 404 osobe su bile u dobi od 25 god. ili starije.

Za odabir bolesnika koji su imali prvenstveno bolove u križima od onih u grudnom ili vratnom dijelu kralježnice upotrijebili su dva pitanja: »Da li ste protekla 2 tjedna imali bolove u leđima i gdje je bol bila uglavnom lokalizirana?« Što se tiče ograničenja aktivnosti, bolovanja radnika i drugih ograničenja ispitivane su samo osobe koje su potvrdno odgovorile na pitanje: »Da li su vam smetnje u leđima i vratu bilo kad tokom protekle godine onemogućile da se bavite onim što inače radite?« U ispitivanju su obuhvaćeni samo slučajevi koji su imali kompletnu obradu. Profil zanimanja određen je prema kategorijama popisa iz 1970. godine. Za ispitivanje su upotrijebili 12 glavnih dozvoljenih kategorija zanimanja i dodali varijablu za one bez zaposlenja, umirovljenike, nesposobne za posao, koji traže posao, studente i kućanice.

Rezultati su pokazali da su u prosjeku oni koji su naznačili bol u leđima značajno stariji, manje obrazovani i sa značajno manjim primanjima. Postotak onih sa smanjenom aktivnošću opadao je konstantno s povećanjem porodičnog dohotka.

Za muškarce obrazovni nivo nije bio u jačoj korelaciji s trajanjem nesposornosti. Primanja su bila u jakoj vezi samo s trajanjem odsutnosti s posla.

Žene s bolom u leđima su imale općenito manji broj dana smanjene aktivnosti i odsutnosti s posla u slabijoj korelaciji s nivoom obrazovanja i zanimanjem. Trajanje nesposornosti zbog bola u leđima među kućanicama bilo je dva puta veće nego kod zaposlenih žena. Za ukupne dane smanjene aktivnosti i za dane neaktivnosti kod kućanica u kući obrazovni nivo je imao visok značaj. Osobe koje su tražile medicinsku pomoć ili bile podvrgnute kirurškom zahvatu bile različitog stupnja edukacije. Uočen je trend češće hospitalizacije onih s nižim stupnjem obrazovanja. Ishijalgija je bila u najjačoj korelaciji s bolničkim ležanjem ili kirurškim zahvatom.

U diskusiji se navode moguća obrazloženja uočenog saznanja o važnosti nivoa obrazovanja kao prognostičkog faktora tegoba vezanih uz bol u leđima (vezanost sa zdravstvenim statusom, zdravijim navikama, pristajanje na medicinski režim itd.). (DeY A. R. i TSUI—WU Y. Arthritis and Rheumatism, (309:1247—53, 1987).

Dr Jasmina Đaković-Kasumović